

O definicjach cząstkowych na przykładzie pojęcia: państwowy interwencjonizm gospodarczy

Niniejszy tekst jest komentarzem do studenckiej pracy zaliczeniowej pt. „Warunki wystarczające i warunki konieczne do tego, żeby działanie państwa podciągnąć pod pojęcie interwencjonizmu”.

Definicja cząstkowa czyli warunkowa różni się od pełnej czyli równościowej następującą cechą: podczas gdy *definicja pełna* podaje warunki stosowalności (terminu definiowanego) wystarczające i zarazem konieczne, *definicja cząstkowa* podaje tylko jakieś (jeden lub więcej) warunki wystarczające lub jakieś warunki konieczne.

Na definicjach cząstkowych poprzestajemy, gdy brak jest wystarczającej informacji o charakteryzowanym daną definicją obiekcie lub zjawisku. Zdarza się to m.in. wtedy, gdy jest to obiekt tak złożony, że pełną informację trudno o nim podać. Tak ma się sprawa ze zjawiskiem interwencjonizmu państwowego w gospodarce. Wtedy wymieniamy takie i tyle warunków, ile jest konieczne dla rozwiązania podjętego w danym badaniu problemu (komentowana praca nie ma jednak na celu rozwiązywać problemy, lecz tylko podać ileś przykładów – dla wykazania umiejętności formułowania definicji).

Gdy idzie o warunki, które muszą zajść, żeby prawdą było o jakimś państwie (x), że uprawia interwencjonizm (UI), czyli warunki konieczne, to jest nim to, żeby istniał wolny rynek, bo gdyby go nie byłoby w co interweniować. A gdy on istnieje, to warunkiem koniecznym interwencjonizmu, ale również i wystarczającym, jest to, że państwo dokonuje regulacji Ograniczających Wolność rynku (OW). Mamy więc dwie definicje cząstkowe predykatu „ UI ” (to, że jest on definiowany oddaje się podkreśleniem).

przez warunek konieczny: $\forall x (UI(x) \Rightarrow OW(x))$

przez warunek dostateczny: $\forall x (OW(x) \Rightarrow UI(x))$.

Składając te dwie implikacje w równoważność, otrzymujemy definicję pełną:

$$\forall x (UI(x) \Leftrightarrow OW(x)).$$

Posiadanie takiej definicji znacznie ułatwia znajdowanie warunków wystarczających interwencjonizmu. Teraz żeby zdefiniować predykat „ UI ” wystarczy dać definicję równoznacznego z nim predykatu „ OW ”, który dla odbiorców definicji będzie bardziej zrozumiały niż predykat „ UI ”: wszyscy doświadczamy ograniczeń wolności, rozumiemy więc o co chodzi, a wolność rynkową też poznajemy doświadczalnie (zwłaszcza z pozycji przedsiębiorcy, ale nie tylko).

Oto przykłady prób definicji cząstkowych predykatu „ OW ”. Nie każda próba musi być udana. Po hipotetycznym sformułowaniu definicji pora na zastanowienie, czy jest ona zdaniem prawdziwym.

Przykład 1.

x zapobiega opanowaniu rynku przez monopol $\Rightarrow OW(x)$.

Przykład 2.

x poprzez bank centralny ustala stopy procentowe $\Rightarrow OW(x)$.

Przykład 3.

w (państwie) x rząd wydaje polecenia bankowi centralnemu $\Rightarrow OW(x)$.

Przykład 4.

x wydaje ustawy określające warunki prowadzenia działalności gospodarczej

Inne przykłady (w skrócie – przez podanie tylko poprzednika)

5. x wydaje ustawy określające warunki prowadzenia działalności gospodarczej

6. x nakłada podatki na osoby fizyczne i firmy

7. x finansuje służby publiczne

7. x wprowadza cła dla ochrony przed konkurencją zagraniczną

8. x prowadzi interwencyjny skup zbóż

10. x bezpośrednio uczestniczy w finansowaniu budowy autostrad.

11. x udziela pomocy obywatelom poszkodowanym przez klęski żywiołowe.

12. x udziela bezrobotnym pożyczek dla podjęcia działalności gospodarczej.

Dzięki sprecyzowaniu pojęcia interwencjonizmu za pomocą predykatu „ OW ”, potrafimy odróżnić interweniowanie w gospodarkę od świadczeń socjalnych.